

Teknologiateollisuus

Teknologiateollisuus ry lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi **HE 205/2024 vp.**

Lausunnon yhteenveto

- Teknologiateollisuus ry, Kyberala ry, Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry sekä Teknologiateollisuus ry:ssä toimivat Huoltovarmuusorganisaation Teknologia-, MIL- ja Digipoolit tukevat lakiehdotuksen tavoitteita
- Esitetään merkittäviä muutoksia seuraaviin kolmeen osa-alueeseen:
 1. Hallinnolliseen ohjaukseen
 2. Soveltamisalaan ja yritysten rooliin
 3. Lainsäädännön ja käytännön vaikutusten tehokkuuteen
- Yhteenvetona Teknologiateollisuus ja sen sidosryhmät esittävät, että **TEM:n, Huoltovarmuuskeskukseen ja Huoltovarmuusorganisaation roolia tulee vahvistaa** lain toimeenpanossa, ja että valmistelussa huomioidaan paremmin elinkeinoelämän näkökulma ja vaikutukset sekä on varmistettava sääntelyn johdonmukaisuus.

1. Hallinnollinen järjestely ja valvonta

- CER Direktiivi on häiriöihin ja taloudellisten toimintojen varmistamiseen keskittyvä.
 - Sisäministeriö -vetoinen malli poikkeaa muusta lainsäädännöstä.
 - Kirjausten ja direktiivin hengen perusteella tehtäviä jo toteuttava TEM sekä TEM:n alaisuudessa toimiva Huoltovarmuuskeskus ja Huoltovarmuusorganisaatio tulisi olla Esityksessä keskeinen toimija ja sisäministeriöllä tätä tukeva rooli.
 - Huoltovarmuuskeskukselle tulee antaa kansallisen yhteyspisteen tehtävä CER-direktiivin mukaisesti.
- Väestön toimeentulo että talouselämän toiminnan ylläpitäminen on pääasiassa elinkeinoelämän vastuulla, jolloin tarkoituksenmukaisin yhteensovittava ministeriö on Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM).
 - Kansallisen turvallisuuden näkökulmasta suojattavia intressejä ovat lähinnä kansanvaltainen valtio- ja yhteiskuntajärjestys, yhteiskunnan perustoiminnot, suuren ihmismäärän henki tai terveys taikka kansainvälinen rauha ja turvallisuus.
- Uusien rakenteiden sijaan tulisi vahvistaa nykyisiä ja varmistaa tehokas viranomaisvastuut ja vapaaehtoisen varautumisen yhdistävä malli.
- Nykyistä vapaaehtoisuuteen perustuvaa mallia ei saa tässä kehityksessä menettää.

Kriittisen infrastruktuurin määrittely ja soveltamisala

- Ehdotamme huomioitavan nykyisiä toimintatapoja ja pyrittävän malliin, jossa hallinto on keskitetty vahvemmin ja soveltamisalojen määritelmää on tarkennettu.
 - Toimijoiden tunnistaminen tehdään Huoltovarmuuskeskuksen ohjauksessa huoltovarmuusorganisaatiossa – eli liittoihin sijoitetuissa pooleissa.
 - Vapaaehtoisuuteen perustuva, todistettavasti korkeaa varautumisen tasoa tuottava malli on tehokkaasti kehitettävissä vastaamaan CER-direktiivin tarpeita.
 - Arviomme mukaan tämä tuo suomea lähemmäksi malleja jotka etenevät euroopassa.
 - Esityksen tästä poikkeava malli voi johtaa päällekkäisyyksiin sekä elinkeinoelämää kuormittavaan raportoinnin lisääntymiseen.
- HE luonnos jättää soveltamisalat ja määritelmän epäselväksi
 - EU-maat tulkitsevat CER-direktiivin soveltamisalaa eri tavoin ja se voi johtaa markkinoiden protektionismin kasvuun. Lisäksi epäselvä määrittely johtaa siihen, että osa kriittisistä aloista jää sääntelyn ulkopuolelle (esim. kriittinen valmistava teollisuus ja puolustusteollisuus).
 - Lisäksi Suomen erityinen kumppanuusmalli (Puolustusvoimien kaluston ylläpito yrityksissä) tulee huomioida.
 - Kannatamme kyberturvallisuuslain soveltamisalan laajennusta koskemaan yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiä ns. CER-direktiivin toimeenpanolain nojalla. Tunnistamis ja määrittelytehtävää ei ole tehokasta tehdä eri viranomaisrakenteissa.

Lainsäädäntövaikutuksista

- Varautuminen perustuu vapaaehtoiseen varautumisyhteistyöhön, Huoltovarmuuskeskuksen sopimusperusteisesti edistämään varautumiseen sekä lainsäädäntökehikoon.
 - Lainsäädäntöön erottamattomana kuuluvat: Valmiuslaki, Laki Huoltovarmuuden turvaamisesta sekä tuleva kyberturvallisuuslaki. Ja CER perusteella toteutettava laki, yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta, asettuu tähän kehikoon eikä siten voi olla ristiriidassa sen kanssa.
- NIS2 ja CER direktiivit edellyttää toimivaltaisten viranomaisten sekä keskitetyn yhteyspisteen nimeämistä.
 - Nyt käsiteltävässä ehdotuksessa toimivaltaiset viranomaiset eivät ole kaikilla aloilla selvät (puuttuvat tulee nimetä) ja molemmat direktiivit lisäävät toimivaltaisten viranomaisten resursointitarvetta.
- Ehdotus keskitetystä yhteyspisteestä ei ole looginen. Vastuut hajaantuvat direktiivin hengen vastaisesti usealle toimijalle, keskittyen toimijalle, joka ei ole nykyisessä lainsäädäntökehikossa keskeinen.
 - Nyt käsittelyssä oleva ehdotus tuo lainsäädännön päivitystarpeita merkittävästi enemmän kuin malli, missä keskitetyn yhteyspisteen vastuut on sijoitettu toimijalle, joka jo nykyisessä lainsäädäntökehikossa toimii tähän verrattavassa roolissa (Huoltovarmuuskeskus ja Huoltovarmuusorganisaatio).

Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

- Erityisesti kannatamme Kyberturvallisuuslain valmistelutyössä huomioitua selkeää ja keskitettyä ilmoitusmekanismia kriittisen infrastruktuurin häiriöistä
 - Jotta raportointi ei kuormita niitä tarpeettomasti tai tuo uusia tahoja huomioitavaksi ilmoittamismenettelyissä.
- Vaikutustenarviointi elinkeinoelämän osalta on nähdäksemme tekemättä ehdotetussa mallissa.
 - Elinkeinoelämälle aiheutuu merkittävää hallinnollista taakkaa, koska esitys ei huomioi jo tehtyä vapaaehtoisuuteen perustuvaa huoltovarmuustyötä ja niiden myötä osin vaatimustason ylittäviä varautumistoimia. Ehdotus voi aiheuttaa "kahden putken" mallin, jossa yrityksille syntyy lisätyötä kasvavien hallinnollisten vaatimusten vuoksi.
- Uusien viranomaisrakenteiden synnyttäminen ehdotetusti uskotaan olevan kustannuksiltaan suuri ja ylittävän merkittävästi vaihtoehdon, missä nykyisiä rakenteita vahvistetaan CER-direktiivin vaatimusten täyttämiseksi.

Viranomaisten tiedonvaihto ja yhteistyö

- Kannatamme mallia, jossa nykyisessä lainsäädäntökehikossa merkittävät toimijat ovat CER direktiivin toteutuksen ytimessä. Tiedonvaihto on kehittynyt vuosien saatossa ja on todistetusti toimivaa.
- Kriittisten toimijoiden riskienhallinnan onnistuminen edellyttää sujuvaa viranomaisyhteistyötä.
 - Varautumisen viranomaisyhteistyö koskee CER direktiivin aiheissa ja olemassa olevassa lainsäädäntökehikossa esitettyjä toimijoita, joilla nykyisellään koetaan olevan hyvä yhteistyö. Ehdotuksen uudet viranomaisrakenteet haastavat olemassa olevia toimivia rakenteita.
- Ehdotus hallituksen esitykseksi ei ota kantaa elinkeinoelämän varautumiselle merkittävän tiedonjaon aiheisiin, eli siihen kuinka esitetty malli tukee elinkeinoelämän varautumista.
 - Kotimaiset kriittiset toiminnot ovat elinkeinoelämän hallinnassa. Tätä varautumistyötä tehdään nykyisellään huoltovarmuusorganisaatiossa. Viranomaisten tulee jakaa turvallisuuteen liittyvää tietoa kriittisille toimijoille reaaliaikaisesti ja tarvittaessa yrityskohtaisella tasolla.
- Tietojen jakamisesta eri viranomaisten välillä (mukaanlukien puolustusvoimat) on tehtävä saumatonta ja läpinäkyvää.

Turvallisuusselvitykset

- Kannatamme turvallisuusselvityksiin liittyviä lisäyksiä, mutta epäilemme viranomaisten nykyisten resurssien riittävyyttä kattamaan lisääntyvät tarpeet.
- Ehdotamme kiinnitettävän huomiota turvallisuusselvitysten prosessiin ja tukemaan eri viranomaisten toteuttamien selvitysten kelpuutusta toisille viranomaisille ja niiden eri tarpeissa.
 - Resurssivaje voi hidastaa yritysten rekrytointeja ja toimintaa.
 - CER-toimeenpanolain ulkopuolelle jäävien sektoreiden turvallisuusselvitykset voivat jäädä priorisoinnin ulkopuolelle, mikä vaikuttaa yleisen turvallisuuden toteutumiseen.
 - Turvallisuusselvitykset tulee kirjata 29§:n koskevan myös digitaalisen infrastruktuurin toimijoita.

Muita huomioita

- 03/24 Annettujen lausuntojen sisältöä ei ole nähdäksemme huomioitu nyt käsittelyssä olevassa Hallituksen esityksessä, mikä herättää epäilyksen siitä, onko esityksen valmisteleva prosessi edennyt asianmukaisesti.
 - Epäilystä korostaa havainto siitä, että elinkeinoelämän edustajia ei ole riittävästi kuultu valmisteluprosessissa. Verraten NIS2 perusteella valmisteltuun Kyberturvallisuuslain valmisteluun on kuulemisia ollut merkittävästi vähemmän.
- Olettaen, että useat CER direktiivin kohteena olevat elinkeinoelämän yritykset ovat jo nykyisellään valtio-omisteisia, tulisi kirjata myös omistajaohjauksen rooli kirkkaasti ehdotukseen.

Lisätiedot:

Antti Nyqvist

Valmiuspäällikkö, Huoltovarmuusorganisaation Digipoolin Poolisihteeri

antti.nyqvist@teknologiateollisuus.fi

p. 0408619446

Huoltovarmuusorganisaatio
Digipooli